כיצד צולין פרק שביעי פסחים פה.

לא הכי קאמר אאחד עצם שיש עליו בזית בשר מבחוץ ואחד עצם שאין עליו בזית בשר מבחוץ ויש עליו בזית בשר מבפנים במקום שבירה [1]והתניא [1]ועצם לא תשברו בו אחד עצם שיש בו מוח ואחד עצם שאין בו מוח ומה אני מקיים [2]ואכלו את הבשר בלילה הזה בבשר שעל גבי העצם או אינו אלא בבשר שבתוך העצם ומה אני מקיים ועצם לא תשברו בו בעצם שאין בו מוח אבל בעצם שיש בו מוח שובר ואוכל ואל תתמה שהרי יבא עשה וידחה ל"ת כשהוא אומר [3]ועצם לא ישברו בו בפסח שני שאין ת"ל שהרי כבר נאמר [3]ככל חקת הפסח יעשו אותו הוי אומר [4]אחד עצם שיש בו מוח ואחד עצם שאין בו מוח מיתיבי אבר שיצא מקצתו חותך עד מקום שמגיע לעצם וקולף עד שמגיע לפרק וחותך ואי אמרת אבר שאין עליו בזית בשר במקום זה ויש [5] במקום אחר אין בו משום שבירת העצם למה לי דקולף עד שמגיע לפרק וחותך נקלוף ביה פורתא ונתבריה אביי אמר משום פקע רבינא אמר בקולית [6]תנן התם [2]הפיגול והנותר (והטמא) מטמאין את הידים [7]רב הונא ורב חסדא חד אמר מפני [8]חשדי כהונה וחד אמר מפני עצלי כהונה מר מתני אפיגול ומר מתני אנותר מאן דמתני אפיגול משום חשדי כהונה ומאן דמתני אנותר משום עצלי כהונה מר מתני בזית ומר מתני בביצה מאן דמתני בזית כאיסורו ומאן דמתני בביצה בטומאתו איבעיא להו יוצא גזרו רבנן טומאה או לא מי אמרינן נותר דגזרו טומאה דאתי לאיעצולי ביה אבל יוצא אפוקי בידים לא מפקי ליה בידים לא גזרו ביה רבנן טומאה או דילמא לא שנא ת"ש אבר שיצא מקצתו חותך עד שמגיע לעצם וקולף עד שמגיע לפרק וחותך וא"א גזרו ביה רבנן טומאה כי חתיך ליה מאי הוי הא קמטמא ליה טומאת סתרים היא וטומאת סתרים לא מטמיא ולרבינא דאמר [9]חיבורי אוכלין לאו חיבור הוא וכמאן דמפרתי דמי מאי איכא למימר הא קנגע בהדדי וקא מטמא אלא למאן דמתני בזית דלית ביה בזית ומאן דמתני בביצה דלית ביה בביצה ת"ש המוציא בשר פסח מחבורה לחבורה אע"פ שהוא בלא תעשה טהור מאי לאו [10]טהור ואסור דיוצא מחבורה לחבורה כיוצא חוץ למחיצתו דמי ומפסיל ואפי' הכי קתני טהור אלמא לא גזרו רבנן טומאה לא טהור ומותר דיוצא מחבורה לחבורה לאו כיוצא חוץ למחיצתו דמי ולא מפסיל והא קא תני סיפא האוכלו הרי זה בל"ת בשלמא למאן דאמר בביצה דאית ביה בזית ולית ביה בביצה אלא למאן דאמר בזית מאי איכא למימר אלא [11]ביוצא בפסח לא מיבעיא לן דלא גזרו רבנן טומאה מאי טעמא [12]בני חבורה זריזין הן ומזהר זהירי ביה אלא כי קמיבעיא לן ביוצא בקדשים מאי תיקו ומוציא בשר פסח מחבורה

אחד עצם שיש בו מוח ואחד עצם שאין בו מוח. הכא מזכיר שאינו פשוט וכן בפ' המולק (יבמות מא.) כל הנשים לא יינשאו עד ג' חדשים אחד בתולות ואחד אלמנות כו' תנא נמי בריש בתולות שאינו פשוט והיכא דאיכא פלוגתא או קאי אקרא דרך להזכיר פשוט קודם ההיא דלאלם השנה (דף כט:) דתנן אמר רבי אלעזר לא התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו מוקעין אלא בינגה אמרו לו א"ל יבנה כו' כלומר כמו שפשוט לך שמוקעים בינגה כך כל מקום שיש ב"ד וכן בנבא קמא (דף נ:) אחד כור אחד שים ומערה דקאי אקרא דכתיב כור וכן בסוטה (דף מג.) אחד הכונה ואחד הלוקח כו' וכן בפ"ק דסוכה (דף כ.) נבי א' גדולה וא' קטנה כו' [13]) **בשהוא** אומר **ועצם לא ישברו בו בפסח שני בו'**. בפ' דם חטאת נזכחים (דף לז:) יליף מהכא דאין עשה דוחה ל"ת בקדשים מדכתב רחמנא גבי פסח ועצם לא תשברו בו וקשה הימי יליף מינה ואמאי נמי צריך קרא הכא הא בעידנא דמיעקר לאו לא מקיים עשה [14]ועוד קשה לרשב"א דהכא אפשר לקיים שניהם על ידי גומרתא דהשורף בעצמות אין בו משום שבירת עצם וקיימא לן [15]דהיכא דיכול לקיים שניהם לא אמי עשה ודמי ל"ת ותירץ רבינו חיים לרשב"א [16] דלרבא שפיר לעול בגומרתא דאסור משום הפסד קדשי' אמי שפיר: **משום** חשדי כהונה. וא"ת כמו כן לא יאוסו לעשות בטומאה [17]י"ל דאף לרשעים חמירא להו טומאה כדאמרינן ביומא (דף כג.) לגמרן שחמורה עליהן טהרת כלים יותר משפיכות דמים [18]) **טומאת** בית הסתרים היא. וא"ת הניחא לר' יוסי אלא לר' מאיר דפליג עליה ומייתי לה בפ' בהמה המקשה (חולין עב:) דאית ליה דטומאה מאי איכא למימר וי"ל דקיימא לן כר' יוסי לגבי ר' מאיר: **ולרבינא** דאמר חיבורי אוכלין במאן דמפרתי כו'. וא"ת אלא רבינא כיון דס"ד דאיכא שיעור לטמוי במה שאלא לאון הוה מצי לאקשוי דמסקינן בפרק בהמה המקשה (שם) דמודה ר' יוסי בשאר על אלם הכאות מבגד גדול דכשעת פריסתו מאביו מקבל טומאה מאביו וה"נ הכא וי"ל דאיכא לאוקומה בניחוות בכל כמן וכן משמי בפ' אמרו לו (כריתות עו:) גבי אבר המדולדל בחדש טהור מיהו הכא כיון שאינו מוחך העצם אלא מאי מוחך סגיגו' העצם אינו יכול להתיז בכל כחו וכירוסלמי מוקי בחותך ומשלין במעט מעט: **דבני** חבורה זריזין הן כי קמיבעיא לן יוצא דקדשים. וא"ת דבפ' המולא תפילין (עירובין קג.) משמע דאיכא דקאמר בהנים זריזין הן אמרינן בני חבורה זריזין הן לא אמרינן ותירץ ר"י דלא דמי דגבי בני חבור' שייך למיגזר טפי שמא יתחה מלגבי בהנים דהא מילתא לא שייכא לפסח כלל אבל במידי דשייך לפסח כגון יוצא זריזין בני החבורה יותר מבהנים: הוצאה

[1]) זבחים לז:, כ) [ולקמן לה.], ג) [לעיל טו:] [לקמן קכ:, ד) [שם], ה) [פי' שלא יחמדו הטוענ כי כי לאחלי נגע כי הילך נזרי בו טומאה כי' ערוך ערך חמד ע"ש יסוד ופסט נחמד ולפ"ז יתיבה קושית תוספות הר"ה משום חמדי כהונה], ו) [חולין עב: עג.], ז) [עיריכין קב. יב"ג], ח) [שם ל:] [ערך], ט) [ויקרא טו:], י) [ע"ב], כ) [שמות טו:], ל) [שם ל:] ומזהירין, מ) [ועיין תוס' לקמן קח: ד"ה אחד וכשבת כ: ד"ה אחד וכסוכה כ. ד"ה אחת וקדושין יג. ד"ה כשם וכתובות כ: ד"ה אחד זבחים לכ: ד"ה לא הכי ונמנחות כג: ד"ה ר"ש], נ) [ועיין פסקי תוס' זבחים פ' דם חטאת סעיף קטן], ס) [שבת קלב.], ע) [וע"ע תוס' סנהדרין מח. ד"ה משמשין כו'].

תורה אור השלם

1. בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית מן הבשר ומן הצלי ועצם לא תשברו בו: שמות יב מו
2. ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מררים יאכלהו: שמות יב ח
3. לא ישאירו ממנו עד בקר ועצם לא שברו בו ככל חקת הפסח יעשו אתו: במדבר ט יב

הגהות הב"ח

(א) נ"ב דיש עליו כזית בשר במקום אחר אין בו: (ב) תוס' ד"ה כשהוא וכו' דלרבא שפיר לעיל. נ"ב פי' אלו פוגעא פ"ל אלו טעמא משום הפסד קדשים אבל לא כרבא דקאמר דילמא אכל מיד אלא פ"ל דאיכא דאלו אלו הפסד קדשים:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה הרי זה בל"ת כראמר אב"ם. עיין לקמן דף לה ע"א ברש"י ד"ה לא תוליא: תוס' ד"ה משום חשדי כהונה יל"ל ראפ לרשעים. עיין סנהדרין מח ע"א תד"ה משמשין:

רבינו חננאל

ומשני ריש לקיש הכי קתני, אחד עצם שיש עליו כזית בשר במקום זה מבחוץ ואחד עצם שאין עליו כזית בשר מבחוץ ויש בו כזית מוח בפנים, יש בו משום שבירת עצם. והתניא הכי ועצם לא תשברו בו אחד עצם שיש בו מוח במקום שבירה. ואחד עצם שאין בו מוח [במקום שבירה] ומה אני מקיים ואכלו את הבשר וגו'. ואסיקנא הוי [אומר] אחד עצם שיש בו מוח ואחד עצם שאין בו מוח חייב. ומותבינן תוב דריש לקיש אבר שיצא מקצתו, פי' חרץ לירושלים ונפסל חותך בבשר עד שמגיע לעצם ומפריש בין הבשר שיצא ובין הבשר שנשאר באבר שלא יצא וקולף, כלומר מפריש הבשר הכשר שלא יצא, מפשיטו מן העצם עד שמגיע לפרק וחותך. נמצא הבשר המופשט תלוי בפסח הכשר [ו]שיצא כחובר, על העצם, ושורף הבשר שיצא והעצם עמו, ושאר הבשר שהפשיט מן העצם כשר לאכילה. ולדברי ריש לקיש למה אמרה המשנה שצריך קליפה עד הפרק הלא הוא שבירת העצם שלא במקום בשר [ו]אינו חייב, יקלוף מן הבשר מעט ולא ישאיר באותו מקום בשר וישבר העצם. ומשני אביי חיישינן משום פקע. כלומר, כששובר העצם אינו מתפרץ עמו נשרה אלא נסדק, חיישינן שמא יעלה הסדק במקום [בשר] לפיכך חותך בפרק. רבינא אמר בקולית. אבר שיצא מקצתו כו' תנן התם בסוף מסכתא זו הפגול והנותר והטמא מטמאין את הידים, אפגול (ז)אמרינן

עין משפט נר מצוה

צח א מיי' פ"י מהלי' ק"פ הלכה ג:
[צט] ב מיי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הלכה ג:
צט ג מיי' פ"ט מהלי' ק"פ הלכה ב:
ק ד מיי' פ"ח מהלי' מאכלות אסורות הלי' ה:

לעזי רש"י

אינקרינ"ר. לחרוץ (חרץ).
רידונדי"ל. עצם הירך.

מוסף רש"י

הפיגול הנותר מטמאין את הידים. ופע"פ אלון לאוכל מטמא אדם, נזרו עליהן לטמא מיהם את הידים ולא לטמא את הגוף (לעיל סו:). מאן דמתני אפיגול משום חשדי כהונה. נזרו עליו טומאה שלא יפגלוהו כדלון להפסיד את הבעלים, ועל דשמים הן ואין לכהן כהן אלא חזה ושוק ויפסטם בחדיל לפם הטעת כדי לאוכלן כולם ומשם הכי נזרו טומאה (לקמן שכא. ועי"ש בדשב"ם). ומאן דמתני אנותר משום עצלי כהונה. שלא יתעצלו בלקטן (שם). חבורי אוכלין. שהן רכין אינו משום מיבול (חולין עג.). דמפרתי. מפוזרים (ביצה ב. ע"ש). בני חבורה. הממין על הספה, זריזין הן. דכל העוסקין בקדשים זריזין וחסמיס (עירובין קג.).

רבינו חננאל (המשך)

ליגע בו כלל. ותד מתני אניתר מפני שנתבעלו בו והניחוהו להיות נותר. תד מתני כזית בזית טומא הידים כאיסור אכילתו, מה איסור אכילתו בכזית, אף איסור נגיעתו בכזית. וחד אמר בכביצה בטומאת אוכלין. איבעיא להו בשר היוצא חוץ למחיצתו ונפסל נזרו בו טומאה או לא. ואתינן למפשט לה מהתני דתנן אבר שיצא מקצתו חותך כו' ואי אמרת נזרו בו אע"פ שחותכו ומפרישו מן הבשר הנשאר באבר מבפנים מאי הוי, גם הבשר שבפנים נטמא מן הבשר שיצא. ושינן נגיעת הבשר בבשר במקום החתיכה היא, ומקום החתיכה קודם תחיכתה מקום סתור הוא, וקיימא לן זו היא טומאת סתרים ולא מטמאה. וכבר פירשנוהו בפרק בהמה המקשה לילד. ולשם רבינא מפריך אפילו תימא רבנן חיבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמי וקא נגעו אהדדי, כלומר כיון דלחתיכה קאי כחתוך דמי ואינה טומאת בית הסתרים אלא טומאה גלויה היא, ואכלו חתיכה אחת נוגעת בחברתה. ושינן הא דתנן אבר שיצא חותך בבשר ומפרישו ומה שבפנים כשר, בזמן שאין בשר היוצא כזית דלא נחתא ליה טומאה כלל. ת"ש בשר פסח היוצא מחבורה לחבורה אע"פ שהוא בלא תעשה טהור מאי לאו יוצא מחבורה לחבורה טהור [ואסור, לא טהור] ומותר הוא. ולאו כתיב כיה לא תוציא מן הבית מן הבשר

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com